

355.5
Т15

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ТАКТИКА РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК

Харків
2018

355.5
715

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ТАКТИКА РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК

Навчальний посібник

За загальною редакцією заслуженого діяча науки і техніки України,
доктора технічних наук, професора Г. В. Худова

Харків
2018

УДК 623.762
Т15

*Затверджено до видання
вченою радою
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(протокол № 16 від 24.10.2017)*

Автори: Г. В. Худов, Б. В. Бакуменко, В. І. Боровий,
О. В. Висоцький, В. М. Купрій, Ю. І. Рафальський,
С. М. Ковалевський, Д. В. Головняк, В. П. Фінаєв,
В. І. Писаревський, Ю. С. Соломоненко, Д. Б. Жуйков

Рецензенти: К.С. Васюта, доктор технічних наук, професор ХНУПС;
С.В. Кукобко, кандидат технічних наук, старший науковий
співробітник ХНУПС

**Тактика радіотехнічних військ : навч. посіб. / Г.В. Худов,
Т15 Б.В. Бакуменко, В.І. Боровий та ін. ; за заг. ред. Г.В. Худова. – Х. :
ХНУПС, 2018. – 240 с.**

У навчальному посібнику наведена характеристика сучасних засобів повітряного нападу як об'єктів радіолокаційної розвідки, розглянуті основи організації, підготовки до бойового застосування та бойового застосування радіотехнічних військ. Матеріал посібника викладений з урахуванням особливостей ведення сучасних мережецентричних та гібридних війн, досвіду бойового застосування радіотехнічних військ при веденні антитерористичної операції на сході України.

Призначений для курсантів вищих військових навчальних закладів Повітряних Сил Збройних Сил України, студентів факультету підготовки офіцерів запасу, військових кафедр, а також для вдосконалення тактичної підготовки фахівців радіотехнічних військ.

УДК 623.762

© Худов Г. В., Бакуменко Б. В., Боровий В. І.,
Висоцький О. В., Купрій В. М., Рафальський Ю. І.,
Ковалевський С. М., Головняк Д. В., Фінаєв В. П.,
Писаревський В. І., Соломоненко Ю. С., Жуйков Д. Б.,
2018

© Харківський національний університет Повітряних
Сил імені Івана Кожедуба, 2018

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	11
1. ПОВІТРЯНИЙ ПРОТИВНИК ЯК ОБ'ЄКТ РАДІОЛОКАЦІЙНОЇ	
РОЗВІДКИ	14
1.1. Класифікація засобів повітряного нападу	14
1.2. Основні показники бойових властивостей засобів повітряного	
нападу	15
1.3. Військова авіація	19
1.3.1. Класифікація та характеристика військової авіації	19
1.3.2. Авіаційне озброєння	32
1.3.3. Бойове застосування авіації	40
1.3.4. Досвід бойового застосування авіації в останніх війнах	
і воєнних конфліктах	56
1.4. Крилаті ракети	65
1.4.1. Характеристика крилатих ракет	65
1.4.2. Застосування крилатих ракет	70
1.4.3. Особливості застосування крилатих ракет типу “Калибр”	
у військовій операції Російської Федерації в Сирії	73
1.5. Безпілотні літальні апарати	73
1.5.1. Характеристика та класифікація БЛА	73
1.5.2. Тактика бойового застосування БЛА	84
1.5.3. Тенденції розвитку та застосування розвідувальних безпілотних	
літальних апаратів у сучасних мережецентричних та гібридних	
війнах	85
1.5.4. Перспективи розвитку БЛА	90
1.6. Радіолокаційні характеристики літальних апаратів	91
1.7. Основні тенденції розвитку сучасних засобів повітряного нападу ...	94
2. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК	97
2.1. Призначення, завдання, організаційна структура та озброєння	
радіотехнічних військ	97
2.2. Принципи бойового застосування радіотехнічних військ	102
2.3. Управління і взаємодія в радіотехнічних військах	106
2.3.1. Управління в радіотехнічних військах	106
2.3.2. Взаємодія в радіотехнічних військах	109
2.4. Радіолокаційна розвідка	113
2.5. Радіолокаційна інформація	117
2.6. Радіолокаційне поле радіотехнічних військ	119
2.7. Бойові можливості радіотехнічних військ	124

2.7.1. Визначення та класифікація бойових можливостей	124
2.7.2. Оцінка просторових показників бойових можливостей	125
2.7.3. Оцінка інформаційних показників бойових можливостей	128
2.7.4. Оцінка часових показників бойових можливостей	131
2.7.5. Порядок оцінки бойових можливостей радіотехнічних військ	133
2.8. Призначення та організаційна структура окремого радіолокаційного взводу. Зміни організаційно-штатної структури з урахуванням досвіду ведення АТО	134
2.9. Призначення та організаційна структура окремої радіолокаційної роти. Зміни організаційно-штатної структури з урахуванням досвіду ведення АТО	135
2.10. Призначення та організаційна структура радіотехнічного батальйону. Зміни організаційно-штатної структури з урахуванням досвіду ведення АТО	136
3. ПІДГОТОВКА ДО БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК	139
3.1. Загальні положення	139
3.2. Робота командира і штабу радіотехнічної частини щодо планування бойового застосування. Особливості оцінки обстановки з урахуванням досвіду ведення АТО	140
3.3. Робота командира радіотехнічного підрозділу в ході підготовки до виконання бойового завдання	150
3.4. Бойовий порядок радіотехнічних частин і підрозділів	153
3.5. Зміст бойових документів радіотехнічного підрозділу	157
3.5.1. Загальні правила оформлення документів бойового управління	157
3.5.2. Робоча карта командира радіотехнічного підрозділу	160
3.5.3. План безпосереднього прикриття та наземної оборони	161
3.5.4. План передислокації на запасну позицію	162
3.6. Вибір позиції і розгортання радіотехнічного підрозділу	163
3.6.1. Вимоги до позиції радіотехнічного підрозділу. Особливості вибору позиції з урахуванням досвіду ведення АТО	163
3.6.2. Робота рекогносцирувальної групи з вибору позиції радіотехнічного підрозділу	164
3.6.3. Довідкові дані на позицію радіотехнічного підрозділу	165
3.6.4. Порядок розгортання підрозділу з урахуванням досвіду ведення АТО	166
4. БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК	169
4.1. Ведення радіолокаційної розвідки. Особливості радіолокаційної розвідки з урахуванням досвіду ведення АТО	169

4.1.1. Особливості радіолокаційної розвідки різноманітних класів цілей	169
4.1.2. Радіолокаційна розвідка в умовах радіоелектронного подавлення	173
4.2. Видача радіолокаційної інформації. Особливості видачі радіолокаційної інформації з урахуванням досвіду ведення АТО	175
4.2.1. Видача радіолокаційної інформації частинам зенітних ракетних військ. Особливості видачі радіолокаційної інформації з урахуванням досвіду ведення АТО	175
4.2.2. Видача радіолокаційної інформації винищувальній авіації. Особливості видачі радіолокаційної інформації з урахуванням досвіду ведення АТО	178
4.2.3. Видача радіолокаційної інформації частинам радіоелектронної боротьби	181
4.3. Маневр радіотехнічних підрозділів. Особливості здійснення маневру з урахуванням досвіду ведення АТО	182
4.3.1. Загальні відомості щодо здійснення маршруту	182
4.3.2. Особливості здійснення маршруту окремою радіолокаційною ротою на запасну позицію з урахуванням досвіду ведення АТО ..	183
4.4. Організація забезпечення бойового застосування радіотехнічної частини	189
5. РАДІОЕЛЕКТРОННА БОРОТЬБА ЯК ВИД БОЙОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК	202
5.1. Зміст радіоелектронної боротьби. Визначення, складові частини, мета, завдання, форми та способи радіоелектронної боротьби	203
5.2. Радіоелектронне подавлення. Визначення, мета, зміст та завдання ..	205
5.3. Зміст, завдання та основи організації радіоелектронного захисту в радіотехнічних частинах і підрозділах	207
5.3.1. Захист від радіоелектронного подавлення	208
5.3.2. Захист від активних радіозавад	208
5.3.3. Захист від пасивних радіозавад	208
5.3.4. Основи захисту радіолокаційних станцій від самонавідної на випромінювання зброї	209
5.3.5. Захист від впливу електромагнітних та іонізуючих випромінювань	212
5.3.6. Захист від ненавмисних завад	213
5.3.7. Основні заходи щодо радіоелектронного захисту радіоелектронних систем і засобів від завад	216

5.3.8. Захист радіоелектронних систем і засобів радіотехнічних частин та підрозділів від радіоелектронної розвідки. Технічні системи і засоби розвідки, їх класифікація	219
5.3.9. Мета та сутність захисту від технічних засобів розвідки	222
5.3.10. Основні заходи щодо захисту озброєння, військової техніки і військових об'єктів радіотехнічних військ від технічної розвідки	226
ПІСЛЯМОВА	234
ЛІТЕРАТУРА	235

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

<i>авбр</i>	– авіаційна бригада
АДА	– автоматичний дрейфуючий аеростат
АДЦ	– аеродинамічна ціль
АРМ	– автоматизоване робоче місце
АСУ	– автоматизована система управління
БАС	– безпілотна авіаційна система
БЛА	– безпілотний літальний апарат
БПЛА	– безпілотний літальний апарат, що виконує політ за програмою
БР	– балістична ракета
БРЕО	– бортове радіоелектронне обладнання
<i>бр</i> ТА	– бригада тактичної авіації
БЧ	– бойова частина
ВА	– винищувальна авіація
ВІКО	– виносний індикатор колового огляду
ВМС	– Військово-Морські Сили
ВМФ	– Військово-Морський флот
ВКР	– військова контррозвідка
ВНЗ	– військові навчальні заклади
ВПС	– військово-повітряні сили
ВТА	– військово-транспортна авіація
ВТЗ	– високоточна зброя
ГКР	– гіперзвукова крилата ракета
ГЛА	– гіперзвуковий літальний апарат
ГСН	– головка самонаведення
ДА	– дальна авіація
ДКУ	– державний кордон України
ДПЛА	– дистанційно-пілотований літальний апарат
ДРГ	– диверсійно-розвідувальна група
ДРЛВ	– дальнє радіолокаційне виявлення
ЕМІ	– електромагнітний імпульс
ЕМС	– електромагнітна сумісність
ЕПР	– ефективна поверхня розсіювання
ЗЗ	– засіб зв'язку
ЗКУ	– зенітна кулеметна установка
ЗМУ	– зброя масового ураження
ЗПН	– засоби повітряного нападу
ЗРАК	– зенітний ракетно-артилерійський комплекс
<i>зрбр</i>	– зенітна ракетна бригада

